

МІЖМОВНІ ОМОНІМИ: ПРИКЛАДИ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА ІСПАНСЬКІЙ МОВАХ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті висвітлено основні особливості вивчення явища міжмовної омонімії. Визначено зміст поняття міжмовних омонімів та описано деякі причини їхнього виникнення. Наведено приклади найпоширеніших міжмовних омонімів в неспоріднених іспанській та українській мовах.

Ключові слова: іноземні студенти, міжмовні омоніми, неспоріднені мови, перекладознавство.

Abstract.

The article highlights the main features of the study of the interlingual homonymy phenomenon. The content of the concept of interlingual homonyms is defined and some of the reasons for their occurrence are described. Examples of the most common interlingual homonyms in unrelated Spanish and Ukrainian languages are given.

Keywords: foreign students, interlingual homonyms, unrelated languages, translation studies.

В Україні зараз навчається значна кількість іноземних студентів і серед них є багато іспаномовних. Вивчаючи українську мову як іноземну, студенти з Еквадору, Колумбії, Перу та багатьох інших країн Латинської Америки доволі часто чувають слова, які в їхній рідній мові мають зовсім інше значення.

Міжмовні омоніми ще називають «фальшивими друзями перекладача», адже нерідко перекладач, довірившись звучанню слова, опиняється в смішному становищі. Так, Шевченкове «Пішла луна гасм» один із відомих російських поетів переклав «Пошла луна лесом», а інший Сосюрине «На розі дзвенів трамвай» передав як «По розам звенел трамвай». Саме тому вивчення міжмовної омонімії є важливим для перекладознавства й практики викладання іноземних мов [1: 27]. Саме тому дослідження має практичну цінність, адже даний пласт лексики завжди викликає значні труднощі в практиці перекладацької діяльності навіть в тих осіб, які на належному рівні володіють іноземною мовою.

«Фальшиві (хибні) друзі перекладача» (калька з фр. *Faux amis*) або міжмовні омоніми – це пари слів або фраз із різних мов або діалектів, які мають однаковий вигляд або одне й те ж звучання, але означають різні речі [2 : 159]. Існує думка, що «фальшиві друзі перекладача» ускладнюють вивчення мови й перекладання, але з власного досвіду можемо сказати, що міжмовні омоніми роблять навчання мови цікавим, вибагливим, сповненим пригод процесом і, підкріплені наочними прикладами, легко й надовго запам'ятовуються. Щоб запобігти помилкам перекладу зазвичай складають списки міжмовних омонімів. Ми вирішили зосередити увагу саме на міжмовних омонімах, які властиві іспанській та українській мовам.

Існує декілька причин виникнення міжмовних омонімів: зсув семантики в процесі розвитку споріднених мов, запозичення семантики слів або ж випадковий збіг. Так як українська та іспанська мови неспоріднені, тобто вони належать до різних груп мов (українська – до слов'янської, а іспанська – до романської), то саме випадкові збіги звучання слів і є причиною міжмовної омонімії обох мов.

Ми склали список найпоширеніших міжмовних омонімів в іспанській та українській мовах [3]:

- 1) *pan* – хліб, *пан* – звертання до чоловіка або багатий чоловік;
- 2) *ya* – вже, *я* – перша особа однини;
- 3) *gallina* – курка, *Галина* – жіноче ім'я;
- 4) *rana* – жаба, *рана* – поранення;
- 5) *dar* – давати, *дар* – подарунок;
- 6) *oso* – ведмідь, *оса* – комаха;
- 7) *arena* – пісок, *арена* – огорожений круглий майданчик;

- 8) *nariz* – ніс, *naríz* – заглибина на чому-небудь, зроблена різальним інструментом;
- 9) *te* – чай, *te* – вказування на предмет, що знаходиться далі;
- 10) *banda* – пояс; група, *банда* – організована злочинна група;
- 11) *bulo* – хибний слух, *було* – дієслово «бути» у формі однини минулого часу;
- 12) *plato* – тарілка, *плато* – рівнині або злегка хвилясті простори, що підносяться над навколишньою місцевістю з добре вираженими схилами або обривами;
- 13) *pica* – перчена, гостра, *піка* – різновид довгого полегшеного списа з гострим металевим наконечником;
- 14) *dudar* – сумніватися, *дудар* – майстер, що робить дудки; той, хто грає на дудці, сопілці;
- 15) *chop* – велика крука пива, *Чоп* – найзахідніше місто України, знаходиться на межі кордонів Словаччини, Угорщини та України;
- 16) *parada* – зупинка, *парад* – урочистий огляд військ, спортсменів тощо, а також їхній стрій та рух;
- 17) *son* – «вони є» у 3-ій особі множини теперішнього часу, *сон* – процес спання, сплячка або те, що сниться;
- 18) *pastel* – тістечко, *пастель* – м'який кольоровий олівець (без оправы), виготовлений зі стертих в порошок фарб з домішками клею чи крейди, або техніка живопису, заснована на застосуванні таких олівців;
- 19) *para* – для, *пара* – газоподібний стан води, два предмети чи дві особи, заняття у ВНЗ;
- 20) *cara* – обличчя, *кара* – суворе покарання, відплата за що-небудь;
- 21) *carta* – лист, *карта* – географічна чи гральна карта.

В основу нашої роботи покладені синхронно-порівняльний і описовий методи. Ми проаналізували лексеми іспанської мови в порівнянні з їхніми українськими паралелями, що сприяє виявленню подібностей і розходжень міжнародних лексичних елементів порівнюваних мов.

Отже, міжмовна омонімія – всеохопне явище, яке можемо спостерігати як на прикладі споріднених, так і неспоріднених мов. Порівнюючи ті чи інші мови, можна укласти цілі таблиці міжмовних омонімів. У нашому дослідженні ми з'ясували, що у неспоріднених мовах ми часто маємо справу з омонімією на основі збігів, прикладів яких чимало. Цей аспект може стати темою дослідження наших майбутніх розвідок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Канонич, С.И. 300 «ложных друзей переводчика»: Испанско-русский словарь-справочник / С.И. Канонич. – М.: Менеджер, 2001. – 122 с.
2. Серебрянська А. О., Серебрянська Т. М. /А. О. Серебрянська, Т. М. Серебрянська // Іспанська мова для початківців. Підручник. – Вінниця, НОВА КНИГА, 2009. – 544с.
3. Сучасний іспансько-український, українсько-іспанський словник // Белик Е., Мюлер Б. / Київ, 2010. – 464 с.

Зозуля Ірина Євгенівна — канд. пед. наук, старший викладач кафедри мовознавства, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, irazozulya15011985@gmail.com

Zozulia Iryna Yevgeniyivna – Candidate of Pedagogy, Senior lecturer of the Linguistics' Department, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, irazozulya15011985@gmail.com

Барраган Александер – студент 1 курсу, факультету ІТКІ, Вінницький національний технічний університет, Вінниця,

Barragan Alexander – student of the first course, Faculty of Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.